

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrty senat)

z dne 18. januarja 2024*

„Predhodno odločanje – Revizijski postopki oddaje javnih naročil za preskrbo in javnih naročil za gradnje – Direktiva 89/665/EGS – Dostop do revizijskih postopkov – Člen 2(3) in člen 2a(2) – Obveznost držav članic, da predvidijo revizijski postopek s suspenzivnim učinkom – Prvostopenjski revizijski organ – Revizija odločitve o oddaji javnega naročila – Člen 2(9) – Organ, pristojen za revizijske postopke, ki niso sodni postopki – Sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila pred vložitvijo pravnega sredstva zoper odločbo tega organa – Člen 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah – Učinkovito sodno varstvo“

V zadevi C-303/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu, Češka republika) z odločbo z dne 5. maja 2022, ki je na Sodišče prispela 9. maja 2022, v postopku

CROSS Zlín a.s.

proti

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

ob udeležbi

Statutární město Brno,

SODIŠČE (četrty senat),

v sestavi C. Lycourgos (poročevalec), predsednik senata, O. Spineanu-Matei, sodnica, J.-C. Bonichot, S. Rodin, sodnika, in L. S. Rossi, sodnica,

generalni pravobranilec: M. Campos Sánchez-Bordona,

sodna tajnica: A. Lamote, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 25. maja 2023,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za CROSS Zlín a.s. M. Šimka in L. Vaculínová, advokáti,

* Jezik postopka: češčina.

- za Úřad pro ochranu hospodářské soutěže P. Mlsna in I. Pospíšilíková, agenta,
- za češko vlado L. Halajová, M. Smolek in J. Vlácil, agenti,
- za ciprsko vlado N. Ioannou, D. Kalli in E. Zachariadou, agentke,
- za Evropsko komisijo G. Gattinara, P. Ondrůšek in G. Wils, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 7. septembra 2023
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2(3) in člena 2a(2) Direktive Sveta 89/665/EGS z dne 21. decembra 1989 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o uporabi revizijskih postopkov oddaje javnih naročil za preskrbo in javnih naročil za gradnje (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 246), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 (UL 2014, L 94, str. 1) (v nadaljevanju: Direktiva 89/665), ter člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo CROSS Zlín a.s. in Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (urad za varstvo konkurence, Češka republika) (v nadaljevanju: urad), ker je predsednik tega urada potrdil zavrnitev zahtevka za revizijo, ki ga je družba CROSS Zlín vložila zoper odločbo Statutární město Brno (mesto Brno, Češka republika) o izključitvi te družbe iz postopka oddaje javnega naročila za razširitev funkcij centra za nadzor prometa (v zvezi s sistemom semaforjev) tega mesta.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V peti uvodni izjavi Direktive 89/665 je navedeno:
„[...] ker so postopki oddaje javnih naročil tako kratki, morajo biti pristojni revizijski organi med drugim pooblašteni za sprejemanje začasnih ukrepov, katerih cilj je, da se začasno ustavi tak postopek ali izvajanje odločitev, ki jih je lahko naročnik sprejel; [...] kratkotrajnost postopkov pomeni, da je treba zgoraj opredeljene kršitve obravnavati prednostno“.
- 4 V uvodnih izjavah 3, 4 in 36 Direktive 2007/66/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2007 o spremembi direktiv Sveta 89/665/EGS in 92/13/EGS glede izboljšanja učinkovitosti revizijskih postopkov oddaje javnih naročil (UL 2007, L 335, str. 31) je navedeno:
„(3) Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi in sodna praksa Sodišča so razkrili določeno število pomanjkljivosti v trenutno veljavnih mehanizmih revizijskih postopkov v državah članicah. Te pomanjkljivosti so takšne, da mehanizmi, uvedeni v direktivah 89/665/EGS in 92/13/EGS [Sveta z dne 25. februarja 1992 o uskladitvi zakonov in drugih predpisov

o uporabi pravil Skupnosti za oddajo javnih naročil podjetij na vodnem, energetskem, transportnem in telekomunikacijskem področju (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 1, str. 315)] ne omogočajo vedno, da bi se zagotovila skladnost s pravom Skupnosti, zlasti na stopnji, ko bi se kršitve še lahko odpravile. Posledično bi bilo treba povečati zagotovila glede preglednosti in nediskriminacije, ki so cilj teh direktiv, za zagotovitev, da Skupnost kot celota v polnosti izkoristi pozitivne učinke posodobitve in poenostavitve predpisov o oddaji javnih naročil, doseženi z direktivama 2004/18/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil gradenj, blaga in storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 132),] in 2004/17/ES [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštnih storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 7, str. 19)]. [...]

- (4) Med ugotovljenimi pomanjkljivostmi je zlasti dejstvo, da ni določen rok, ki bi omogočal učinkovito revizijo med odločitvijo o oddaji javnega naročila in sklenitvijo zadevne pogodbe. To včasih povzroči, da naročniki, ki želijo, da bi posledice sporne odločitve o oddaji postale trajne, hitijo s podpisom pogodbe. Da bi odpravili to pomanjkljivost, ki močno ovira učinkovito sodno varstvo zadevnih ponudnikov, namreč tistih ponudnikov, ki še niso bili dokončno izključeni, bi bilo treba predvideti minimalno obdobje mirovanja, v katerem se sklenitev pogodbe odloži, ne glede na to, ali do sklenitve pogodbe pride ob podpisu pogodbe ali ne.

[...]

- (36) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, priznana zlasti v [Listini]. Ta direktiva želi zlasti zagotoviti polno upoštevanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva in poštene obravnave pred sodiščem v skladu s prvim in drugim pododstavkom člena 47 Listine.“

- 5 Člen 1 Direktive 89/665, naslovljen „Področje uporabe in zagotovitev revizijskih postopkov“, določa:

„1. [...]

[...]

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da se v zvezi z naročili s področja uporabe Direktive 2014/65/EU [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL 2014, L 94, str. 65)] ali Direktive 2014/23/EU [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL 2014, L 94, str. 1)] zagotovi učinkovita in zlasti čim hitrejša revizija odločitev, ki so jih sprejeli naročniki, skladno s pogoji, določenimi v členih 2 do 2f te direktive, ker [so bili] s takšnimi odločitvami kršen[i] pravo Unije na področju javnih naročil ali nacionalni predpisi o izvajanju tega prava.

[...]

3. Države članice zagotovijo, da so revizijski postopki v skladu z natančnimi pravili, ki jih lahko določi država članica, na voljo vsaj kateri koli osebi, ki ima ali je imela interes za pridobitev

določenega javnega naročila in ki ji je z domnevno kršitvijo nastala škoda ali bi ji lahko nastala škoda.

[...]

5. Države članice lahko zahtevajo, da zadevna oseba revizijo najprej vложи pri naročniku. V tem primeru države članice zagotovijo, da se s predložitvijo takšnega zahtevka za revizijo takoj začasno prekine možnost sklenitve pogodbe.

[...]

Začasna prekinitev iz prvega pododstavka se ne konča pred potekom roka, ki ne sme biti krajši od 10 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu, ko je naročnik poslal svoj odgovor, če je za to uporabil faks ali elektronska komunikacijska sredstva, oziroma, če so bila uporabljena druga komunikacijska sredstva, pred potekom roka, ki ne sme biti krajši od 15 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu, ko je naročnik poslal svoj odgovor, ali od roka 10 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu prejema odgovora.“

6 Člen 2 Direktive 89/665, naslovljen „Zahteve za revizijske postopke“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da sprejeti ukrepi v zvezi z revizijskimi postopki, določenimi v členu 1, vključujejo zagotovitev pooblastil, da:

- (a) se kar najbolj zgodaj in z začasnimi postopki sprejmejo začasni ukrepi, s katerimi naj bi se odpravile domnevne kršitve ali preprečilo nadaljnje škodovanje zadevnim interesom, vključno z ukrepi, s katerimi se začasno prekine ali zagotovi začasna prekinitev postopka oddaje javnih naročil ali izvajanje katere koli odločitve, ki jo sprejme naročnik;
- (b) se razveljavi ali zagotovi razveljavitev protizakonito sprejetih odločitev, vključno z odpravo diskriminatornih tehničnih, ekonomskih ali finančnih specifikacij v razpisu, razpisni dokumentaciji ali v katerih koli drugih dokumentih, ki se nanašajo na postopek oddaje javnega naročila;
- (c) se dodeli nadomestilo za škodo osebam, ki so bile oškodovane zaradi kršitve.

2. Pooblastila, navedena v odstavku 1 ter členih 2d in 2e, se lahko prenesejo na ločene organe, ki so pristojni za različne vidike revizijskega postopka.

3. Če prvostopenjski organ, ki je neodvisen od naročnika, opravi revizijo odločitve o oddaji javnega naročila, države članice zagotovijo, da naročnik ne more skleniti pogodbe, dokler revizijski organ ne sprejme odločitve glede zahtevka za začasne ukrepe ali za revizijo. Začasna prekinitev se ne more končati pred potekom obdobja mirovanja iz členov 2a(2) ter 2d(4) in (5).

4. Razen v primerih iz odstavka 3 in člena 1(5) ni nujno, da imajo revizijski postopki sami po sebi samodejni suspenzivni učinek na postopke oddaje javnega naročila, na katere se nanašajo.

5. Države članice lahko predvidijo, da lahko organ, pristojen za revizijske postopke, upošteva verjetne posledice začasnih ukrepov za vse interese, ki se jim lahko povzroči škoda, in javni interes, ter se odloči, da takšnih ukrepov ne uvede, če obstaja možnost, da bi njihove negativne posledice presegale njihove prednosti.

Odločitev, da se začasni ukrepi ne odobrijo, ne posega v druge zahtevke osebe, ki zahteva takšne ukrepe.

6. Države članice lahko predvidijo, da mora organ s potrebnimi pooblastili, kadar se nadomestilo za škodo zahteva na podlagi protizakonito sprejete odločitve, najprej razveljaviti izpodbijano odločitev.

7. [...]

Poleg tega lahko država članica, razen kadar je treba odločitev razveljaviti pred dodelitvijo nadomestila za škodo, predvidi, da se po sklenitvi pogodbe v skladu s členom 1(5), odstavkom 3 tega člena ali členi 2a do 2f, pooblastila organa, pristojnega za revizijske postopke, omejijo na dodelitev odškodnine vsem osebam, ki so bile oškodovane zaradi kršitve.

[...]

9. Kadar organi, pristojni za revizijske postopke, po svoji naravi niso sodni, se vedno navedejo pisni razlogi za njihove odločitve. Poleg tega je v takšnem primeru treba določiti postopke, s katerimi je kakršen koli domnevno nezakonit ukrep, ki ga sprejme revizijski organ, ali domnevna napaka pri izvrševanju pooblastil, ki so mu podeljena, lahko predmet sodnega postopka ali revizije s strani drugega organa, ki je sodišče v smislu člena 267 [PDEU] in je neodvisen od naročnika in tudi od revizijskega organa.

[...]“

7 Člen 2a navedene direktive, naslovljen „Obdobje mirovanja“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da imajo osebe, navedene v členu 1(3), na voljo primerne roke, ki jim zagotavljajo učinkovita pravna sredstva zoper odločitve o oddaji naročila, ki jih sprejmejo naročniki, in sicer tako, da sprejmejo potrebne določbe, ki upoštevajo minimalne pogoje, navedene v odstavku 2 tega člena in v členu 2c.

2. Do sklenitve pogodbe, ki sledi odločitvi o oddaji naročila s področja uporabe Direktive [2014/24] ali Direktive [2014/23], ne sme priti pred potekom roka, ki ne sme biti krajši od 10 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu, ko se zadevnim ponudnikom in kandidatom po faksu ali po drugih elektronskih komunikacijskih sredstvih pošlje odločitev o oddaji naročila, oziroma, če so bila uporabljena druga komunikacijska sredstva, pred potekom roka, ki ne sme biti krajši od 15 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu, ko je bila zadevnim ponudnikom in kandidatom poslana odločitev o oddaji naročila, ali od 10 koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu prejema odločitve o oddaji naročila.

Zadevni ponudniki so tisti, ki niso bili dokončno izključeni. Izključitev je dokončna, če je bil zadevni ponudnik o njej obveščen in jo neodvisni revizijski organ šteje za zakonito ali pa izključitev ne more več biti predmet revizijskega postopka.

[...]

Sporočilo o odločitvi o oddaji naročila vsakemu zadevnemu ponudniku in kandidatu spremljata:

– povzetek ustreznih razlogov [...] in

– natančna navedba obdobja mirovanja, ki se uporablja na podlagi določb nacionalnega prava, ki prenašajo določbe iz tega odstavka.“

8 Člen 2d Direktive 89/665, naslovljen „Neveljavnost“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da naročilo za neveljavno razglasi revizijski organ, neodvisen od naročnika, oziroma da je neveljavnost naročila rezultat odločitve takšnega revizijskega organa v katerem koli od naslednjih primerov:

[...]

(b) ko gre za kršitev člena 1(5), člena 2(3) ali člena 2a(2) te direktive, če zaradi te kršitve ponudnik, ki je zaprosil za revizijo, ni imel možnosti uporabiti predpogodbenih pravnih sredstev, če je navedena kršitev združena s kršitvijo Direktive 2014/24[...] ali Direktive 2014/23 [...], če je ta kršitev vplivala na možnost ponudnika, ki je zaprosil za revizijo, da pridobi javno naročilo;

[...]

2. Posledice, ki izhajajo iz dejstva, da se naročilo šteje za neveljavno, se določijo v nacionalnem pravu.

Nacionalno pravo lahko razveljavi vse pogodbene obveznosti z veljavnostjo za nazaj ali pa omeji obseg razveljavitve na tiste obveznosti, ki bi jih bilo treba še izpolniti. V slednjem primeru predvidijo države članice uporabo alternativnih kazni v smislu člena 2e(2).“

Češko pravo

9 Iz členov 241 in 242 zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (zakon št. 134/2016 o javnem naročanju) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: zakon št. 134/2016), je razvidno, da se ugovor zoper ravnanje naročnika lahko vloži v 15 dneh od dneva, ko je pritožnik izvedel za kršitev zakona s strani naročnika.

10 V skladu s členom 245(1) tega zakona mora naročnik v 15 dneh po prejemu ugovora pritožniku poslati odločbo o ugovoru, v kateri navede, ali je ugovoru ugodil ali ga je zavrnil. Ta odločba mora vsebovati obrazložitev, v kateri se naročnik podrobno in razumljivo izjasni glede vseh okoliščin, ki jih je vlagatelj ugovora navedel v ugovoru. Če naročnik ugovoru ugodi, v tej odločbi hkrati navede, katere korektivne ukrepe bo sprejel.

11 Člen 245(4) navedenega zakona določa, da če naročnik ugovor zavrne, mora v odločbi o ugovoru vlagatelja ugovora poučiti, da lahko v roku iz drugega odstavka člena 251 istega zakona pri uradu vloži zahtevo za začetek revizijskega postopka zoper ravnanja naročnika in da mora v tem primeru v istem roku naročniku vročiti kopijo te pritožbe.

12 Člen 246(1) zakona št. 134/2016 določa, da naročnik ne sme skleniti pogodbe z izvajalcem:

„(a) pred iztekom roka za vložitev ugovora zoper odločbo o izključitvi udeleženca iz postopka javnega naročanja, zoper odločbo o izbiri izvajalca ali zoper prostovoljno izjavo namere za sklenitev pogodbe;

- (b) do vročitve odločbe o ugovoru pritožniku, če je bil ugovor vložen;
 - (c) pred iztekom roka za začetek revizijskega postopka zoper ravnanje naročnika, če je ta zavrnil vložen ugovor;
 - (d) v 60 dneh od datuma začetka revizijskega postopka zoper ravnanja naročnika, če je bil predlog za začetek postopka vložen pravočasno. Vendar lahko naročnik sklene pogodbo pred iztekom tega roka, če je urad zavrnil ta predlog ali če je bil upravni postopek v zvezi s tem predlogom ustavljen in je odločba v zvezi s to zadevo postala dokončna.“
- 13 V skladu s členom 246(2) tega zakona naročnik prav tako ne sme skleniti pogodbe z izvajalcem v 60 dneh od dneva začetka revizijskega postopka zoper ravnanja naročnika, če je urad začel tak postopek po uradni dolžnosti. Vendar lahko naročnik sklene pogodbo tudi pred iztekom tega roka, če je bil upravni postopek ustavljen in je odločba v zvezi s to zadevo postala dokončna.
- 14 V skladu s členom 254(1) navedenega zakona lahko predlog za prepoved izvajanja pogodbe o oddaji javnega naročila vloži ponudnik, ki trdi, da je naročnik sklenil pogodbo zlasti brez predhodne objave, in to kljub prepovedi, določeni v tem zakonu, ali začasnim ukrepom, ali na podlagi postopka, ki ni postopek javnega naročanja.
- 15 Člen 257(j) zakona št. 134/2016 določa, da urad zaključi postopek s sklepom, če je naročnik med upravnim postopkom sklenil pogodbo o javnem naročilu, ki je predmet revizije.
- 16 Člen 264(1) tega zakona določa, da urad v postopku, ki se je začel na podlagi predloga iz člena 254 tega zakona, naročniku prepove izvajanje pogodbe, če sta bila pogodba o oddaji javnega naročila ali okvirni sporazum sklenjena na način iz tega člena 254(1). Pogodba, katere izvajanje je urad prepovedal, se šteje za neveljavno od samega začetka, ne da bi bil potreben postopek v skladu z odstavkom 3. V skladu s tem členom 264(2) pogodba o javnem naročilu zaradi kršitve tega istega zakona postane nična le, če urad na podlagi navedenega člena 264(1) prepove njeno izvajanje.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 17 Mesto Brno je 27. septembra 2019 začelo postopek za oddajo javnega naročila za razširitev funkcij centra za nadzor prometa (v zvezi s sistemom semaforjev) tega mesta. Ocenjena vrednost tega javnega naročila je bila 13.805.000 čeških kron (CZK) brez davka na dodano vrednost (DDV) (približno 560.000 EUR).
- 18 Mesto Brno je kot naročnik prejelo dve ponudbi, in sicer ponudbo družbe CROSS Zlín, ki je bila nižja, in ponudbo družbe Siemens Mobility, s. r. o. Ta naročnik je z obvestilom z dne 6. aprila 2020 družbo CROSS Zlín izključil iz postopka, ker ni izpolnjevala razpisnih pogojev. To naročilo je bilo 7. aprila 2020 oddano družbi Siemens Mobility.
- 19 Družba CROSS Zlín je zoper to odločbo o izključitvi vložila pritožbo, ki jo je naročnik zavrnil z odločbo z dne 4. maja 2020. Ta družba je nato pri uradu vložila zahtevek za revizijo ravnanj naročnika, s katerim je predlagala razveljavitev navedenega obvestila o izključitvi in odločbe o oddaji zadevnega naročila družbi Siemens Mobility.

- 20 V upravnem postopku, ki je 3. julija 2020 potekal pri tem uradu, je slednji po uradni dolžnosti sprejel začasni ukrep, s katerim je naročniku prepovedal sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila do zaključka tega upravnega postopka.
- 21 Urad je z odločbo z dne 5. avgusta 2020 zavrnil zahtevek družbe CROSS Zlín. Slednja je nato zoper to odločbo vložila pritožbo, ki jo je predsednik urada kot drugostopenjski upravni organ zavrnil z odločbo z dne 9. novembra 2020. Naročnik je 18. novembra 2020 z družbo Siemens Mobility sklenil pogodbo o oddaji javnega naročila.
- 22 Družba CROSS Zlín je 13. januarja 2021 pri Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu, Češka republika), ki je predložitveno sodišče, vložila tožbo v upravnem sporu zoper odločbo predsednika urada. Vzporedno s to tožbo je družba CROSS Zlín vložila predlog, naj se navedeni tožbi prizna suspenzivni učinek v zvezi s sklenitvijo pogodbe in naj se sprejme začasni ukrep, s katerim se naročniku prepove sklenitev ali izvršitev navedene pogodbe o oddaji javnega naročila.
- 23 To sodišče je 11. februarja 2021 ta predlog zavrnilo z obrazložitvijo, da če je bila pogodba o oddaji javnega naročila že sklenjena, zadevnemu naročniku ni treba naložiti prepovedi sklenitve te pogodbe. V sedanjem stanju češkega prava naj bi namreč tudi v primeru, da bi bilo taki tožbi ugodeno in bi bila sporna odločba razglašena za nično, pri čemer bi se zadevo vrnilo v ponovno odločanje uradu, slednji končal postopek na podlagi člena 257(j) zakona št. 134/2016, ne da bi vsebinsko obravnaval to zadevo.
- 24 Navedeno sodišče je prav tako zavrnilo prepoved izvajanja pogodbe naročniku, ker naj češka ureditev ne bi nasprotovala sklenitvi pogodbe o oddaji javnega naročila, potem ko je odločba predsednika urada v upravnem postopku postala pravnomočna.
- 25 V tem okviru predložitveno sodišče dvomi o tem, ali Direktiva 89/665 in zahteva po zagotovitvi učinkovitega sodnega nadzora, ki izhaja iz člena 47 Listine, nasprotujeta ureditvi države članice, ki naročniku omogoča sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila pred iztekom roka, določenega za vložitev pravnega sredstva pri sodišču zoper odločbo drugostopenjskega upravnega organa, ali preden lahko sodišče, ki odloča o zadevi, odloči o začasnem ukrepu, ki temu naročniku prepoveduje sklenitev te pogodbe, dokler odločitev o tem pravnem sredstvu ne postane pravnomočna.
- 26 Iz sodne prakse čeških sodišč naj bi izhajalo, da če je bila pogodba o oddaji javnega naročila sklenjena, preden je sodišče, ki odloča o zadevi, odločilo o takem pravnem sredstvu ali takem predlogu, to sodišče ne odredi več začasnih ukrepov, saj v takem primeru ne bi bilo več treba začasno urediti položaja strank.
- 27 Tako bi morale sodišče, ki mu je zadeva predložena – če bi ugotovilo, da je urad storil napako pri presoji zakonitosti izključitve zadevnega ponudnika – odločbo predsednika urada, navedeno v točki 21 te sodbe, zaradi nezakonitosti razglasiti za nično in zadevo vrniti temu upravnemu organu v ponovno odločanje. Če pa je bila zadevna pogodba o oddaji javnega naročila sklenjena pred odločitvijo tega sodišča, urad, potem ko mu je zadeva vrnjena v ponovno odločanje, ne bo ponovno preučil utemeljenosti zahteve za revizijo ravnanj naročnika v skladu z ugotovitvami navedenega sodišča in bo postopek končal na podlagi člena 257(j) zakona št. 134/2016.
- 28 V takem primeru bi se lahko izključeni ponudnik usmeril na civilna sodišča le v okviru odškodninskega zahtevka za škodo, nastalo zaradi nezakonitega ravnanja naročnika, vendar bi bilo po mnenju predložitvenega sodišča pogoje za pridobitev take odškodnine težko izpolniti.

- 29 To sodišče dodaja, da je urad v skladu s češko ureditvijo „revizijski organ“ v smislu Direktive 89/665. V zvezi s tem člen 246 zakona št. 134/2016 določa roke, v katerih je naročniku prepovedano skleniti pogodbo med postopkom pred uradom. Vendar zadnjenavedenega ni mogoče šteti za sodišče.
- 30 Če bi bilo torej treba šteti – kot naj bi izhajalo iz sodbe z dne 21. decembra 2021, *Randstad Italia* (C-497/20, EU:C:2021:1037, točka 73) – da mora biti neodvisni revizijski organ na podlagi člena 2(3) ali člena 2a(2) Direktive 89/665 sodišče v smislu člena 47 Listine, naj bi češka ureditev, ki omogoča sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila takoj po tem, ko predsednik urada sprejme odločbo, kršila to direktivo in naj ponudnikom, ki so izključeni iz postopka oddaje javnega naročila, ne bi zagotavljala učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem.
- 31 Nazadnje, če bi Sodišče ugotovilo nezadostnost prenosa Direktive 89/665 v češki pravni red, predložitveno sodišče meni, da bi moralo v primeru ugotovitve nezakonnosti odločitve naročnika uradu naložiti, naj ne uporabi določb češkega prava, ki pomenijo tako kršitev te direktive.
- 32 V teh okoliščinah je Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je češka ureditev, v skladu s katero lahko naročnik sklene pogodbo o oddaji javnega naročila pred vložitvijo tožbe pri sodišču, pristojnem za preizkus zakonitosti odločbe o izključitvi ponudnika, ki jo je na drugi stopnji sprejel [urad], skladna s členom 2(3) in členom 2a(2) Direktive [89/665], razlaganima ob upoštevanju člena 47 Listine?“

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 33 Družba CROSS Zlín je po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 19. septembra 2023, predlagala, naj se na podlagi člena 83 Poslovnika Sodišča odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 34 Družba CROSS Zlín v utemeljitev svojega predloga navaja, da glede na sklepne predloge generalnega pravobranilca obstaja tveganje, da bo v zadevi odločeno na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali. Na podlagi češkega pravnega reda naj namreč upravno sodišče ne bi moglo niti dejansko niti pravno ugotoviti ničnosti pogodbe, tudi če je bila sklenjena na podlagi nezakonite odločbe naročnika. V teh sklepnih predlogih pa naj ta okoliščina ne bi bila upoštevana, kar naj bi družba CROSS Zlín želela pojasniti v okviru ponovnega odprtja ustnega postopka.
- 35 Poleg tega navaja, da želi, da se pred Sodiščem med drugim obravnava razlog, zakaj je Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) zavrnilo njen predlog za začasni ukrep v zvezi s prepovedjo izvršitve pogodbe o oddaji javnega naročila iz postopka v glavni stvari, pristojnost čeških upravnih sodišč za odločanje o veljavnosti pogodb, sklenjenih v okviru postopka oddaje javnega naročila v zvezi z odločbami, ki jih je na prvi stopnji izdal urad, ter dejanske učinke razglasitve ničnosti odločbe urada s strani upravnega sodišča ter njihov vpliv na že sklenjeno pogodbo o izvedbi javnega naročila. V zvezi s tem predlaga dopolnitev odgovora na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je predlagal generalni pravobranilec, z več elementi.

- 36 Opozoriti je treba, na eni strani, da je v skladu s členom 252, drugi odstavek, PDEU dolžnost generalnega pravobranilca, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih je v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahtevano njegovo sodelovanje. Sodišča ne zavezujejo niti ti sklepni predlogi niti obrazložitev, na podlagi katere je generalni pravobranilec prišel do njih (sodba z dne 28. septembra 2023, LACD, C-133/22, EU:C:2023:710, točka 22 in navedena sodna praksa).
- 37 Opozoriti je treba tudi, da Statut Sodišča Evropske unije in Poslovnik ne določata možnosti, da bi zadevne stranke podale odgovor na sklepne predloge generalnega pravobranilca. Zato nestrinjanje stranke v sporu o glavni stvari ali zainteresiranega subjekta s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca, ne glede na vprašanja, ki jih ta preizkusi v njih, samo po sebi ne more biti razlog, ki bi upravičeval ponovno odprtje ustnega dela postopka (sodbi z dne 28. maja 2020, Interseroh, C-654/18, EU:C:2020:398, točka 33, in z dne 9. novembra 2023, Všeobecná úverová banka, C-598/21, EU:C:2023:845, točka 50).
- 38 Družba CROSS Zlín torej svojega predloga za ponovno odprtje ustnega dela postopka ne more veljavno utemeljiti s predlogom za dopolnitev odgovora na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je predlagal generalni pravobranilec v sklepnih predlogih.
- 39 Na eni strani je res, da lahko Sodišče na podlagi člena 83 svojega poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali.
- 40 Vendar je treba poudariti, da so družba CROSS Zlín in zadevne osebe, ki so sodelovale v tem postopku, lahko med pisnim in ustnim delom tega postopka predstavile pravne elemente, za katere so menile, da so upoštevni za to, da lahko Sodišče razloži Direktivo 89/665, da bi odgovorilo na vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče. Zato Sodišče meni, da ima na voljo vse potrebne elemente za odločanje o tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe in da nobeden od elementov, na katere se sklicuje družba CROSS Zlín v utemeljitev svojega predloga za ponovno odprtje ustnega dela postopka, ne upravičuje ponovnega odprtja v skladu s členom 83 Poslovnika.
- 41 V teh okoliščinah Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da ni treba odrediti ponovnega odprtja ustnega dela postopka.

Vprašanje za predhodno odločanje

- 42 Najprej, spomniti je treba, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso naloga Sodišča, da v okviru postopka sodelovanja z nacionalnimi sodišči na podlagi člena 267 PDEU predložitvenemu sodišču da koristen odgovor, ki mu omogoča odločiti o sporu, ki mu je predložen, in da mora zato Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu predložena (sodba z dne 5. maja 2022, Universiteit Antwerpen in drugi, C-265/20, EU:C:2022:361, točka 33 in navedena sodna praksa).

- 43 V besedilu vprašanja je med drugim navedena razlaga člena 2(3) Direktive 89/665 v povezavi z ureditvijo države članice, ki naročniku omogoča sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila, preden lahko pristojno sodišče preveri zakonitost odločitve naročnika o izključitvi ponudnika iz tega naročila.
- 44 Ugotoviti pa je treba, da se ta člen 2(3) ne nanaša na primer revizije odločbe o izključitvi ponudnika iz zadevnega naročila, ampak na primer revizije odločbe o oddaji tega naročila. Ker je iz elementov, navedenih v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, razvidno, da je družba CROSS Zlín pri uradu predlagala razveljavitev ne le obvestila o njeni izključitvi, ampak tudi odločbe o oddaji zadevnega javnega naročila iz postopka v glavni stvari drugemu ponudniku, družbi Siemens Mobility, je treba ta predlog za sprejetje predhodne odločbe preučiti le glede na to odločbo o oddaji.
- 45 V teh okoliščinah je treba šteti, da predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2(3) in člen 2a(2) Direktive 89/665 razlagati tako, da nasprotujeta ureditvi države članice, ki naročniku prepoveduje sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila le do datuma, ko prvostopenjski organ v smislu tega člena 2(3), ki v tej državi članici ni sodni organ, odloča o reviziji zoper odločbo o oddaji tega naročila.
- 46 Najprej, poudariti je treba, da Direktiva 89/665 vsebuje podrobne določbe, ki določajo skladen sistem revizijskih postopkov na področju javnih naročil, ki morajo biti v skladu s členom 1(3) te direktive na voljo vsaj osebam, ki imajo ali so imele interes za dodelitev določenega javnega naročila in ki jim je z domnevno kršitvijo nastala škoda oziroma bi jim lahko nastala škoda.
- 47 V zvezi s tem je treba na prvem mestu opozoriti, da v skladu s členom 2a(1) Direktive 89/665 države članice zagotovijo, da imajo osebe iz člena 1(3) te direktive na voljo roke, ki jim zagotavljajo učinkovita pravna sredstva zoper odločitve o oddaji naročila, ki jih sprejmejo naročniki, in sicer tako, da sprejmejo potrebne določbe, ki upoštevajo minimalne pogoje, ki so med drugim navedeni v tem členu 2a(2).
- 48 Zadnjenavedena določba določa minimalna obdobja mirovanja, v katerih po odločitvi o oddaji javnega naročila ni mogoče skleniti pogodbe v zvezi s tem naročilom. Ti roki so, odvisno od primera, deset ali petnajst koledarskih dni od dneva, ki sledi datumu, ko je bila zadevnim ponudnikom poslana odločitev o oddaji naročila oziroma so jo ti prejeli, odvisno od načina pošiljanja te odločitve.
- 49 Člen 2a(2) Direktive 89/665 tako določa roke za odložitev sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila po samem zakonu, da se zagotovi učinkovitost revizije, ki jo lahko zoper tako odločitev o oddaji vložijo osebe iz člena 1(3) te direktive.
- 50 Na drugem mestu, poudariti je treba, da kadar te osebe vložijo zahtevek za tako revizijo, se uporablja člen 2(3) navedene direktive.
- 51 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi njen kontekst in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 22. decembra 2022, Sambre & Biesme in Commune de Farciennes, C-383/21 in C-384/21, EU:C:2022:1022, točka 54 in navedena sodna praksa).

- 52 V zvezi s tem je najprej iz besedila člena 2(3) Direktive 89/665 razvidno, da če prvostopenjski organ, ki je neodvisen od naročnika, opravi revizijo odločitve o oddaji javnega naročila, naročnik ne more skleniti pogodbe, dokler ta prvostopenjski organ ne sprejme odločitve glede zahtevka začasne ukrepe ali za revizijo.
- 53 Tako ta določba na eni strani določa suspenzivni učinek – kar zadeva podpis pogodbe – revizije zoper odločitev o oddaji javnega naročila med postopkom pred prvostopenjskim organom, ki odloča o tej reviziji, ali vsaj dokler ta organ ne odloči o morebitnem zahtevku začasne ukrepe. Na drugi strani, čeprav navedena določba zahteva, da je ta organ neodvisen od naročnika, pa ne vsebuje nobene navedbe, iz katere bi izhajalo, da bi moral biti ta isti organ sodni organ.
- 54 Dalje, kar zadeva sobesedilo člena 2(3) Direktive 89/665, odstavek 9 tega člena 2 izrecno določa primer, v katerem „organi, pristojni za revizijske postopke, po svoji naravi niso sodni“, iz česar izhaja, da imajo države članice možnost, da takim organom podelijo pristojnost za odločanje o pravnih sredstvih zoper odločitve o oddaji javnega naročila. V takem primeru navedeni člen 2(9) določa, da mora biti kakršen koli domnevno nezakonit ukrep, ki ga sprejme tak revizijski organ, ki ni sodišče, ali domnevna napaka pri izvrševanju pooblastil, ki so mu podeljena, predmet sodnega postopka ali revizije s strani drugega organa, ki je sodišče v smislu člena 267 PDEU, ki je neodvisen od naročnika in tega nesodnega revizijskega organa, ki je odločal na prvi stopnji.
- 55 Ta isti člen 2(9) tako državam članicam daje možnost izbire med dvema možnostma za organizacijo sistema nadzora nad javnimi naročili. Prva rešitev je, da se pristojnost za odločanje o pravnih sredstvih dodeli sodnim organom. V skladu z drugo rešitvijo je ta pristojnost najprej podeljena organom, ki niso sodni. V tem primeru mora biti mogoče, da so vse odločbe, ki jih sprejmejo ti organi, lahko predmet sodnega postopka ali revizije s strani organa, ki je v bistvu „sodišče“ v smislu prava Unije, kar zagotavlja ustrezno pravno sredstvo (glej v tem smislu sodbo z dne 4. marca 1999, HI, C-258/97, EU:C:1999:118, točki 16 in 17).
- 56 Poudariti pa je treba, da se člen 2(3) Direktive 89/665 pri določitvi obveznosti odloga sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila nikakor ne sklicuje na pravno sredstvo pred sodiščem, ki je določeno v tem členu 2(9), zoper odločbe organov, pristojnih za revizijske postopke, ki po svoji naravi niso sodni.
- 57 V teh okoliščinah tako neobstoj sklicevanja kot tudi izbira, ki jo imajo države članice na podlagi člena 2(9) Direktive 89/665, da pristojnost za odločanje o revizijskih postopkih zoper odločitve o oddaji naročila dodelijo prvostopenjskim organom ali ne, pomenita, da se – kadar se država članica odloči to pristojnost dodeliti prvostopenjskemu organu, ki ni sodni organ – izraz „revizijski organ“ iz tega člena 2(3) nanaša na ta prvostopenjski organ, ki ni sodni organ. V takem primeru morajo države članice določiti odlog sklenitve zadevne pogodbe o oddaji javnega naročila bodisi po samem zakonu, dokler navedeni organ ne odloči o reviziji, bodisi vsaj dokler ne odloči v zvezi z zahtevkom začasne ukrepe, ki se nanašajo na tak odlog.
- 58 Nasprotno pa člen 2(3) Direktive 89/665 v povezavi s tem členom 2(9) ne zahteva, da se ta prekinitev nadaljuje po koncu postopka pred takim revizijskim organom, ki ni sodišče, na primer dokler sodni organ ne odloči o pravnem sredstvu, ki ga je mogoče vložiti zoper odločitev tega revizijskega organa, ki ni sodišče.

- 59 Nazadnje, ta ugotovitev je v skladu s cilji Direktive 89/665. Ta direktiva želi zagotoviti polno upoštevanje pravice do učinkovitega pravnega sredstva in poštene obravnave pred sodiščem, ki je določeno v prvem in drugem pododstavku člena 47 Listine (glej v tem smislu sodbo z dne 7. septembra 2021, Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, C-927/19, EU:C:2021:700, točka 128 in navedena sodna praksa).
- 60 V zvezi s tem je bilo razsojeno, da je namen člena 1(1) in (3) navedene direktive, katerega cilj je zaščita gospodarskih subjektov pred samovoljnim ravnanjem naročnikov, zagotoviti učinkovito in zlasti čim hitrejšo revizijo odločitev v vseh državah članicah, da se zagotovi učinkovita uporaba pravil Evropske unije na področju oddaje javnih naročil, zlasti na stopnji, ko je kršitve še vedno mogoče popraviti (sodba z dne 7. septembra 2021, Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, C-927/19, EU:C:2021:700, točka 127 in navedena sodna praksa).
- 61 Ob tem je treba tudi poudariti, da je zakonodajalec Unije z določbami Direktive 89/665 želel uskladiti interese neizbranega ponudnika z interesi naročnika in izbranega ponudnika (glej v tem smislu sodbo z dne 11. septembra 2014, Fastweb, C-19/13, EU:C:2014:2194, točka 63, in sklep z dne 23. aprila 2015, Komisija/Vanbreda Risk & Benefits, C-35/15 P(R), EU:C:2015:275, točka 34).
- 62 Tako po eni strani člen 2(5) te direktive določa, da lahko organ, pristojen za revizijske postopke, upošteva verjetne posledice začasnih ukrepov za vse interese, ki se jim lahko povzroči škoda, in javni interes, ter se odloči, da takšnih ukrepov ne uvede, če obstaja možnost, da bi njihove negativne posledice presegale njihove prednosti. Interes, da se lahko javna naročila sklenejo brez večjih zamud, pa je tak javni interes.
- 63 Po drugi strani člen 2(7), drugi pododstavek, Direktive 89/665 določa, da lahko država članica predvidi, da se pooblastila organa, pristojnega za revizijske postopke, kadar je bila pogodba sklenjena v skladu s tem členom 2(3), torej če je bila sklenjena po koncu odloga njene sklenitve, omejijo na dodelitev odškodnine vsem osebam, ki so bile oškodovane zaradi kršitve prava Unije na področju javnih naročil ali nacionalnih predpisov o izvajanju tega prava.
- 64 Ti elementi torej potrjujejo razlago, ki izhaja iz razlage člena 2(3) Direktive 89/665 glede na odstavek 9 tega člena 2, v skladu s katero odlog sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila, ki je določen v navedenem členu 2(3), traja najpozneje do datuma, ko prvostopenjski organ odloči o reviziji, vloženi zoper odločitev o oddaji tega naročila, ne glede na to, ali je ta organ sodni organ ali ne. Potem ko ta organ sprejme odločitev, lahko države članice določijo, da je oškodovanec upravičen le do odškodnine.
- 65 Poudariti je treba, na tretjem mestu, da te razlage ni mogoče ovreči s sodbo z dne 21. decembra 2021, Randstad Italia (C-497/20, EU:C:2021:1037). Sodišče je v točki 73 te sodbe pojem „neodvisni revizijski organ“ v smislu člena 2a(2), drugi pododstavek, Direktive 89/665 razlagalo tako, da se nanaša na neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče v smislu člena 47 Listine. Vendar je Sodišče to zadnjo razlago izrecno omejilo, pri čemer je pojasnilo, da velja „za namene ugotavljanja, ali je izključitev ponudnika postala dokončna“ v smislu tega člena 2a(2), drugi pododstavek.
- 66 V zvezi s tem je Sodišče v točki 74 navedene sodbe navedlo, da to, da odločitev o izključitvi še ni dokončna, tako za te ponudnike določa procesno upravičenje za izpodbijanje odločitve o oddaji naročila. V točki 75 iste sodbe je pojasnilo, da „lahko samo dokončna izključitev v smislu člena 2a(2), [drugi pododstavek,] Direktive 89/665 povzroči, da ponudnik izgubi procesno upravičenje zoper odločitev o oddaji naročila“.

- 67 Tako lahko iz odločitve „neodvisnega revizijskega organa“ iz tega člena 2a(2), drugi pododstavek, izhaja, da ponudnik nima procesnega upravičenja za izpodbijanje odločitve o oddaji naročila. V tem okviru spoštovanje pravice do učinkovitega sodnega varstva takega ponudnika zahteva, da je organ, ki odloča o zakonitosti izključitve tega ponudnika, neodvisno, nepristransko in z zakonom predhodno ustanovljeno sodišče v smislu člena 47 Listine.
- 68 Te ugotovitve pa ne veljajo za prvoinstanjski revizijski organ iz člena 2(3) Direktive 89/665. Kadar namreč država članica uporabi možnost, ki jo ima na podlagi te direktive, da vzpostavi tak organ, ki po svoji naravi ni sodni organ, je pravica do učinkovitega sodnega varstva zagotovljena z zahtevo, določeno v tem členu 2(9), da so vse odločbe takega revizijskega organa, ki ni sodišče, lahko predmet sodnega postopka.
- 69 Vendar je treba, četrtič in zadnjič, poudariti, kot je to storila Evropska komisija, da če v zakonodaji države članice ni predviden odlog sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila po samem zakonu do datuma, ko prvoinstanjski revizijski organ, ki je določen v členu 2(3) Direktive 89/665, odloči o reviziji, in če ta revizijski organ ni sodni organ, mora biti mogoče, da se zoper zavrnitev zahtevka začasne ukrepe v zvezi s prepovedjo sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila s strani tega organa do datuma, ko navedeni organ odloči o tem pravnem sredstvu, lahko vloži pravno sredstvo z odložilnim učinkom, dokler sodišče, ki odloča o zadevi, ne odloči o teh začasnih ukrepih.
- 70 Ta zahteva izhaja iz povezane razlage odstavkov (3) in (9) člena 2 Direktive 89/665. Za zagotovitev učinkovitosti pravnega sredstva zoper odločbo prvoinstanjskega organa, ki ni sodišče, s katero je bil zavrnjen zahtevka začasne ukrepe v zvezi s prepovedjo sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila, do odločitve tega organa, mora tako na eni strani ponudnik, na katerega se ta odločitev nanaša, imeti na voljo razumno obdobje mirovanja, da se mu omogoči vložitev tega pravnega sredstva, in na drugi strani, če je to vloženo, mora odlog sklenitve te pogodbe trajati, dokler sodišče, ki odloča o zadevi, ne odloči o navedenem pravnem sredstvu.
- 71 V obravnavanem primeru je iz predložitvene odločbe razvidno, da člen 246 zakona št. 134/2016 določa, da pogodbe o oddaji javnega naročila ni mogoče skleniti, na eni strani, pred iztekom roka za vložitev ugovora pri naročniku zoper odločitev o oddaji javnega naročila in nato pred iztekom roka za vložitev zahtevka za revizijo ravnanj naročnika pri uradu, in na drugi strani, med postopkom pred uradom, ki je po mnenju predložitvenega sodišča prvoinstanjski revizijski organ, ki je neodvisen od naročnika v smislu člena 2(3) Direktive 89/665 in ki ni sodni organ. Natančneje, s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti to sodišče, v skladu s tem členom 246(1) prepoved sklenitve pogodbe o oddaji javnega naročila po samem zakonu velja do datuma, ko ta prvoinstanjski revizijski organ odloči o reviziji zoper odločitev o oddaji naročila.
- 72 V zvezi s tem iz elementov v predložitveni odločbi izhaja, da je v okviru postopka v glavni stvari najprej urad 3. julija 2020 po uradni dolžnosti sprejel začasni ukrep, s katerim je naročniku prepovedal sklenitev pogodbe o oddaji zadevnega javnega naročila iz postopka v glavni stvari do zaključka upravnega postopka pred uradom. Dalje, predsednik urada je kot drugostopenjski upravni organ z odločbo z dne 9. novembra 2020 zavrnil pritožbo, ki jo je družba CROSS Zlín vložila zoper odločbo, s katero je urad zavrnil njen predlog za razveljavitev odločitve o oddaji zadevnega javnega naročila, in nazadnje, naročnik je 18. novembra 2020 to pogodbo sklenil z izbranim ponudnikom. Iz tega sledi, da je bila navedena pogodba sklenjena šele po tem, ko je urad v postopku na drugi stopnji dokončno odločil o zakonitosti te odločitve o oddaji, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

- 73 Tako je treba poudariti, da se zdi – s pridržkom preverjanj, ki jih mora opraviti to sodišče – da ta nacionalna zakonodaja in njeno izvajanje v okviru postopka v glavni stvari zagotavljata pravilno uporabo člena 2(3) in člena 2a(2) Direktive 89/665, in to v povezavi s pravico do učinkovitega sodnega varstva, določeno v členu 47 Listine.
- 74 Glede na zgoraj navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 2(3) in člen 2a(2) Direktive 89/665 razlagati tako, da ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki naročniku prepoveduje sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila le do datuma, ko prvostopenjski organ v smislu tega člena 2(3) odloča o reviziji zoper odločitev o oddaji tega naročila, ne da bi bilo v zvezi s tem upošteveno vprašanje, ali je ta revizijski organ sodni organ.

Stroški

- 75 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 2(3) in člen 2a(2) Direktive Sveta 89/665/EGS z dne 21. decembra 1989 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o uporabi revizijskih postopkov oddaje javnih naročil za preskrbo in javnih naročil za gradnje, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014,

je treba razlagati tako, da

ne nasprotujeta nacionalni ureditvi, ki naročniku prepoveduje sklenitev pogodbe o oddaji javnega naročila le do datuma, ko prvostopenjski organ v smislu tega člena 2(3) odloča o reviziji zoper odločitev o oddaji tega naročila, ne da bi bilo v zvezi s tem upošteveno vprašanje, ali je ta revizijski organ sodni organ.

Podpisi